

POMAHAJ BÓH

ČASOPIS EVANGELSKÍCH SERBOŮ

10. číslo

Budyšin, októbr 1957

Lětník 7

Hrono za měsac oktobr 1957

„Pytajće dobre a nic zle, zo byšće žiwi byli: tak budže Knjez, Bóh Zebaoth, pola was!“

Amos 5,14

Druhdy někotry skorži, zo je kaž wot Boha a wšitkich dobrych duchow wopušćeny. Ow, to je jara njepríjomna wěc! Bliskosće swogeho Boha sej wěste być, to je zbožo, ale zdaleny być wot njeho, je hotowe njezbožo! Štož je z Božej hnadu zašol do wěčneho žiwjenja, smě pola swogeho Knjeza być přeco a wěčnje a „Bóh budže při nich bydlić.“ (Zjew. Jana, 21,3) To je krasnosć njebjes! A helske stróžele a žalosće w tym wobsteja, zatamany być a wopušćeny a dželeny wot Boha na wěčne!

A hdyž smy hišće žiwi, su njebjesa na zemi, hdyž je Bóh pola nas! („Njebjesa na zemi“ njeje pak to, štož swět „zbožo“ mjenuje — pjenjezy, kubla, česće, móc a nahladnosć atd. —, ale znutřkowna spokojnosć a wjesolosć!) A „helu na zemi“ ma, štož swogeho Knjeza a Boha pola sebje nima, tež hdyž so zda po čłowjeskim měnjenju „zbožowny“ być! „Na tym, štož ludži wozboža, Bóh žanom njeda tradać: česć, pycha, strowosć, bohatstwa nam zbožnosć njemóža nadać. Štož spóznał je, što Bóh Knjez chce, wě, hdyž pod křižom chodži, zo Bóh wšo derje wodži.“ (Spěwarske č. 317,5).

Što pak mamy činić, zo móžemy tajke woprawdže zbožowne žiwjenje wjesć? Naše hrono nam to jasnje praji: „Pytajće dobre a nic zle, zo byšće žiwi byli!“ Někotry pyta jara wjele; jemu so zda, zo je dobre a rjane, před Bohom pak ničo njeplaći, ale je špatne a zle! Wo Boha rodić a po jeho pučach chodzić, to rěka, dobre pytać! Jezusa měc, je to jedne, štož je nužne! „Pytaj jenož Jezusa! Wšitko druge njepomha!“ La.

Jan Hendrich Bamž

1915 - 1957

W léce 1946 so z nim w Budyšinje zaso zetkach, hdžež běše na wokřesnej radže tołmač za rusku rěč. Po času přendže na serbsku zakladnu šulu za wučerja a je tež na Serbskej wyšej šuli krótki čas z wučerjom pobyl a je w léce 1948 do Njeswaćidla za wikara přišol. Tam so da ordinirować na serbskej Božej službje. Je drje to jenička serbska ordinacija scyla. W léce 1950 přindže do Minakala najprjedy za wikara a bórce jeho Minakalscy sej wuzwolichu za swogeho fararja, ale wón sebi wučini, zo smě kóždu njedzelu a kóždy swjaty dzeń tež serbsce předować a to je wón w swogej wulkej swěrnosći a pilnosći činił, kaž dolhc běše jemu to jenož někak něžnc.

Jako swjećachmy 1955 na Bože stpiće swój cyrkwinski dzeń w Budyšinje, je nam wón tam hišće na swoje razne a njebojazne wašnje přednošował a na druhu dzeń dyrbyeše so do chorownje podać, a tam mi wón dwaj dnjej pozdžišo praješe: „Moje žiwjenje je jenož hišće na krótki čas wobmjezowane.“ A tak tež běše. Z kóždym měsacom jeho mocy dale bóle wcteběrachu. Hdyž bě snadž tež

druhdy polěpšenje widzeć, tak potom jeho mocy zaso čím bóle wcteběrachu.

Jako 22. maleho rózka 1957 z Minakalskeje wěže swjatok zwonješe, wón měrnje wudycha a při přebiwanju so jeho mandželska při jeho wotemřětym čele swój přeni Wótčenaš jako wudowa modleše. Nětk dyrbi so sama za swoje 3 syrotki starać.

Ja so nadžijam, zo někotři z tych, kotřiž so na našeho lubeho njeboho přislodžachu, tutón nekrogol čitaju, a zo budže jim nětk jich njeprawdy žel.

Jana Hendrichowe křćenske hrono rěkaše:

Njeboj so, ja sym če womóhl, ja sym če z twójim mjenom wolał; ty sy mój. Jez. 43,1

Jeho konfirmaciske hrono rěkaše:

Wojuj dobre wojowanje wěry. Zapřimň wěčne žiwjenje, na kotrež sy tež powolany a sy póznał dobre póznaće před wjele swědkami. 1. Tim. 6,12

Tekst jeho čelneho předowanja běše:

Přečiwo prawdže ničo njemóžemy, ale za prawdu. 2. Kor. 13,8.

W.

Bóh Wótč
Relief na Minakalsky
klětce

Rozprawa z Českobratrskéje ewangelskéje cirkwje

(Wot našeho česceneho a lubeho přecela a bratra seniora Lanštjaka-Praskeho dóstachmy scěhowacu rozprawu, kotraž nas nimo měry zajimuje. Do spinkow stajichmy přirunajo naše ličby. Redakcija)

Tuchwilu ma Českosłowakska ewangelska cirkwe 271 farskich wosadow a 315 předowanskich městnosćow, kotrež nimaju swojeho samsneho předarja. Docyła ma českobratrská cirkwe na 326 500 dušow. W poslednim léče je přistupilo 938 wosobow a wustupilo 1263. W cirkwi skutkuje 225 fararjow, 67 wikarow a 11 diakonow. Mjez nimi je 12 žonow, z kotrychž stej dvě samostatnej fararce. (To rěka, zo na jeneho duchowneho w přerězku na 1 100 dušow přińdže. Naše wosady kaž Rakecy, Huska, Bukeycy, Njeswadidlo maju 4000 a hišće wjace dušow — a jenož jeneho duchowneho.) Cirkwe ma wyše toho hišće 60 lajskich předarjow. Za poslednje 3 léta dosta 52 wikarow a wikarkow duchownu swjećiznu. (Ponjo tomu dyrbjeli my měc znajmjeńša 30 serbskich mlodych wikarow a woprawdže njejsmy w poslednich 3 létech ani jeničkeho mlodeho duchowneho dostali.) W samsnym času je sydom bratrow wotešlo na wumjeńk, a 13 zemrěchu.

Cirkwe je w Čechach a na Morawje rozdžělena na 13 senioratow ze seniorami a senioratnymi wuběrkami na čole. Na čole cyłeje cirkwe stej synodna rada, kotraž so na 6 lét wuzwoli, a synodny senior. Synodny senior je tuchwilu dr. Viktor Hajek.

Cirkwe ma 4 wěruwuznaća: konfesija bratrska z léta 1662, konfesio bohemia z léta 1575, Augustana (kotruž mamy tež my) a Helvetica. Bohosłowcow wukubluje Komenskeho teologiska fakulta w Praze, kotrež dekan je prof. Hromadka. Tuchwilu ma cirkwe dosć předarjow, haj, někotři wikarojo nimaju městna. Srjedžišćo cirkwe je Husowy dom w Praze II, Jungmannowa 9, hdžež je synodna rada a Komenskeho fakulta.

Českobratrská ewangelska cirkwe je sobu pola ekumeniskeje rady cirkwow w Českosłowakskej, kotrež předsyda je gene-

ralny biskup luterskeje cirkwe w Slowakskej, dr. Jan Chabada. Pola ekumeniskeje rady je samostatny wotdžěl za mjezycirkwinske a mjezynarodne styki, kotrehož předsyda je dekan Hromadka.

Českobratrská cirkwe ma 5 „domow wotpočinka“ za starych a wosamoćenych ludži ze 437 ložemi, krasnje a nowočasnje wuhotowane. — Cirkwe ma nětkle jenički cirkwinski časopis, měsacnik „Česki bratr“ ze 16 stronami maleho formata. Z cirkwinskih dawkow — na léto 1 200 000 Kč (300 000.— hr.) — so wosady podpěruja, zo bychu swoje domy twarile a wuporjedžale. Dawki maju so w přichodže na 2 400 000 Kč (600 000.— hr.) powyšić. Nimo toho ma cirkwe „Jubilejny tolerančny fond“ a „Jeronymowu jednotu“, (kotraž je našemu Gustav Adolfskemu towarstwu podobna). Českobratrská cirkwe ma Bože služby za wulkich, za mlodu wosadu a za džěci na njeđzeli a wšědny dny wječor bibliske hodžiny. Wuwučowanje w nabožinjě so za te džěci w šuli podawa, kotrychž starši sebi to wot šulskeho zarjada žadaju.

Na čole wosady stej presbyterstwo (cirkwinske předstejerstwo), wo kotrehož wukublanje so cirkwe stajnje stara. Wosebje so cirkwe stara wo spomožniše sobuskutkowanje lajikow w cirkwi, kotrež so džensa hižo stawa we wulkich rozměrach. Dušopastyrské a socialne džělo je koncentrowane wo wotdžělow presbyterstwa, wosebje w „Křescijanskej službje“. Za předarjow zarjaduje cirkwe nimo senioratneho kublanja dwaj teologiskaj kursaj, w kotrymajž njeńdže jenož wo teologisku zdžělanosć, ale tež wo prócowanje, Ewangelij prawje do našeho časa přeložić. Pola synodneje rady je jedyn z wotdžělow „Ewangelske džělo“, institucija znutřowneho

misijonstwa, kotraž zarjaduje „Bratrske zeńdženje“ a kursy za šěroku zjawnosć, podobnje kaž němski „Kircheptag“. Českobratrská cirkwe potrjebuje rjad nowych pomocnych srědkow, wučbnych knihi za džěci, za konfirmandow atd., kotrež bychu so cyle kruće džeržale po Bibliji, ale kotrež bychu tež na to džiwale, što je džensa nuzno slyšć a wědžć. Knihi su hižo přiřetowane, ale dla njedostatka papjery njemóžachu so hišće čišćć. — Stat je z léta 1950 sem přewzał, duchownych płaćić.

Lětsa smy spominali na 500. rōčnicy založenja Bratrskeje Jednoty, kotraž je we Lužicy w Ochranowje (Herrnhut) namakala swuju druhu domiznu a je so wot tam rozšěriła do wšeho swěta. Českobratrská cirkwe nima sama swoje misijonstwo, ale podpěruje misijonske džělo w Kamerunje, hdžež ma misijonara ze swojich rjadow, bratra Mikolaška.

W Praze ma Českobratrská cirkwe na 40 000 dušow w 16 wosadach.

Po cyłej Českosłowakskej je na 1 milion ewangelskich. Najwjetša je ewangelsko-luterska w Slowakskej. Ewangelske cirkwe w CSR su zjednoćene do lajskeje korporacije „Kostniska Jednota“, kotraž so mjenuje po Konstanzu, hdžež 6. 7. 1415 Jana Husa spalichu. Kostnisku Jednotu založichu 1903, zo bychu so w tehdomnišej katolskej Rakuskej wobarali, ewangelizowali a sobuskutkowanje lajikow organizowali. Jejne stawizny su wulkotne. Pola njeje je tež wotdžěl za styki mjez słowjanskimi cirkwami. Wona wudawa tydzenik a zarjaduje „Bratrske zeńdženje“ na mjezycirkwinskim zakladže, na kotrymž so 2000—5000 ewangelskich wobdžěla.

25 milionow biblijow

su bibliske towarstwa w zašlym léče rozdžěliše. Kaž je so na zeńdženju swětowego zwjazka bibliskeho towarstwow w Rio de Janeiro wozjewilo, je rozšěrjenje biblije w mnohich krajach postupo-

wało. W Chinskej ludowej republice je so w poslednich 8 létech 171 000 biblijow, runje tak wjele nowych testamentow a na 3 milionu scěnjow wudalo.

Amalija Sieveking

(1794 — 1859)

Amalija Sieveking je človjek wulkeje lubosće, kaž so wona z Božeje njedorozumliweje smilnosće žorli. „Njedźiwajo na sebje sameho druhim sluzić“ bě heslo jejneho žiwjenja, kotrež steješe pod modlitwu: „Wótče, wjedź ty moju wolu a moje skutki, moje lubowanje a moje žiwjenje; njech wotpočuje wšitko w twójimaj rukomaj.“ Bóh je z njej swojej cyrkwi dał žónsku diakoniju, kotraž je so stala z njezaprahniweje studnju žiwjenja.

Jejny nan běše překupc w Hamburku a měješe tam wotewrjeny dom za basnikow a wumělcow. Džěcom bě tam lubozny raj přihotowany. Börze pak přińdže zrudoba do tutoho wjesoleho domu. Mać zemrě. Wukublanje džěsca přewza mloda přiwuzna, kotraž ze swarjenjom a chłostanjom pola džěsca jenož zasakosć docpě, hdžež by lubosć džiwu dokonjeć mohła. Wučba w šuli by to narunać mōhla, ale wobdarjenemu džěscu bě jenož čwila, a nabožne rozwučowanje poskićeše jemu město chłěba lute kamjenje.

Na přenju hodžinu běše džěco wulku swójbnu Bibliju přiwleklo a sedžeše tam ze styknjenymaj rukomaj nutrnje čakajo, nětko Bože džiwu a potajnstwa zhonić. Ale Bibliju ani njewotewrichu. Město Ewangelija powědaše wučer džěcom basničku, z kotrejež mějachu džěci štyri wužitne wučby spóznać a nawuknyć.

Z tajkej suchej wučbu zhubi Amalija druhdy wšu dowěru do Boha a bójskich wěcow. Jenož wola, dobra być, wosta w njej, ale z tajkej wolu přeco zaso znowa zwrěšći a dyrbyeše z japoštolom Pawołom wuznać: Wolu drje mam, ale zo bych dokonjala dobre to njenamakam. Raz dyrbyeše so wo swójeho zlemjeného bratra starać a chceše jeho k Alsteri dowjesć, zo by tam mōhla při tym so na lodže smykać. Chory hólce pak chceše radšo wo jstwě wostać, dokelž so zymy boješe. Amalija jeho na to tak hrózbnje wuswari, zo bratr zrudny plakaše. Sotra spózna swoju winu, ale wo wodaće prosyć so jej njechaše. Wuběžawši do swójeje stwy čisny so na koleni a prošeše: Wótče w njebjesach, sym tak hrózbna a chcu

so tola polěpsić! Pomhaj mi! Mōžeš ty mi moju winu wodać? Ja chcu so samu chłostać, jenož njezacpěj Ty mje. Wótře kamuški položi sej do črijow a chodžeše nazajtra z krawnymaj nohomaj po wšěch prikazanych pučach. Hdyž bě jej bratr wodał, zwěri sej hakle, kamuški wusypnyć.

Napoleon zniči wikowanje a bohatstwo w měsće. Hdyž Sievekingec nan w najlěpsich lětach zemrě, dyrbyeše so jeho dom předać, a džěci rozdawachu do cuzych domow. Amalija přińdže ke knjeni Brunnemannowej, dalokej přiwuznej, zo by tam chorowateho syna wothladała. Tam namaka druhu domiznu a měješe Brunnemannowu lubo kaž swoju mać. Znutrkownje pak wosta w tutech lětach wuwijanja bjez měra. Prócujo so wo wulke wěcy njewidžeše najbliše a je zacpěwaše. Dosć derje wědžeše, zo lubosć žiwjenje wobohaća, wosta pak w sebičnosći. Čuješe wšak, zo stej měr a znutrkowny pokoj daraj Božej, a běše tola poła dwělowanjow na hnadže Božej. Wulku dowěru měješe do swójeho bratra Gustawa, kotryž w Berlinje na bohosłowstwo studowaše a kotryž běše hižom jako student k žiwej wěrje do Chrystusa přišoł. Jemu dowěri nuzy wutroby, a wón ju wjedžeše z miłej ruku ke knjezej Chrystusej, najbóle wšak ze swójeje zbóžnej smjerću w lětach najrjeńšeje mlodosće. Zrudoba wo njeho přihotowa polo za schadženje symjenja Božeho słowa w njej. Domaša Kempenskeho knížka: Kroćenje za Chrystusom dowjedže ju k Bibliji, a štož běše so jej hač dotal hluposć być zdało — zbóžnosć dostać Chrysta dla — bu nětko skała, na kotruž swóje žiwjenje zložil. K tomu bě přišla po runym puću. Stajnje běše horce žedženje po swětle měla. Modlitwa pak a čitanie w Bibliji dowjedžeštej ju pod křiž. Nětk běše jej kaž džěscu, kotrež přeni raz staršisku lubosć z poľnym wědomjom nazhoni a z wjeselom a hańbu přemōžene spózna, zo mōže so jenož wěcnje džakować. Z wjesolym žiwjenjom swědčić za swójeho Knjeza běše zaměr jejneho žiwjenja, wo kotryž so prócowaše tež w swójim powołanju.

Za tamny čas njebě wašnje, zo holcy wyše šule wopytowachu. Zwjetša je priwatni wučerjo doma rozwučowachu. Hdyž bě Brunnemannowej syn zemrěł, započa Amalija skupinu džěci wučić, kotraž runje žaneho wučerja njeměješe. Rozwučować a wukublać běštej žadanje a wjesele jejneho žiwjenja. Njedźiwajcy wšeho pak běše sej wjele zwěriła, přetož njeměješe tola sama žane metodiske wukublanje. Ale z wulkej swěru přihotowaše so na wučbu a naloži wšu prócu swójeje wutroby za swój wukublanski nadawk. 48 lět dolho je ze wšej swěru, pilnosću a swědomitosću wuwučowała. Něchtō njebě ju přistajil, a wot nikoho njebjereješe pjenjezy. Ze swóimi šulerkami wosta zwjazana tež po šulskim času.

Dokelž běše so jejne žiwjenje z powołanjom tak krasnje wobohaćilo, měješe smilenje ze wšěmi, kotřiž tajke zbožo njemějachu. We wyšich worštach bě tehdom njemōžne, zo žona powołanje wukonješe. Njewuda-li so, potom dyrbyeše jako „četa“ k přiwuznym wučeknyć. Ručne džělo bě po tehdomnišim mēnjenju jeničke přistojne skutkowanje za nju. Dobre čłowjeske mocy tehdom njewužite zhynychu. Amalija zezna so z tajkimi žonami a zaběraše so z jich wosudom. Z knihow běše zhoniła wo katolskich mniškach a prašeše so, čehodla ewangelska cyrkej ničo podobneho nima. W swójeje wutrobje nošeše přeće, tajke zwjazki ewangelskich sotrow založiť a je wjele lět sčicha na to myslila. Doniž ju farar Gosner njenamołwi, tajki skutk realizować. (Přichodnje dale)

„Ja njemōžu lhać!“

Rozmołwa direktora ze swójeje přistajenej.

„Knjez direktoro! Z telefonom chce něchtō z Wami porěčeć!“

„Štō je?“

„Knjez Wićaz. Běše hižo dwójce wosobinsce tu.“

„Z tym njecham rěčeć. Prajće jemu, zo sym zapućował! — Ale, prošu! Budže to bōrže?“

„Knjez direktoro, dyrbjtu to woprawdže prajić?“

„Wězo, čehodla nic?“

„To tola wěrnó njeje!“

„Nó, potom je lhane! Ale prajic dyrbiće Wy to!“

„Knjez direktoro, prošu, zalutujće mi to, njemóžu lhać!“

„Potom wukńće to, knježna Krawcec! Na kóždy pad dyrbiće posluhać.“

„Knjez direktoro, wy wěšće, zo posluham, hdžež móžu; w tym padže pak njemóžu.“

„Čehodla nic?“

„Wy drje njechaće, zo bych Was wobelhala?“

„To njecham Wam radzić!“

„Potom sebi nježadajće prošu wote mnje, zo bych druhich wobelhala. Hewak snano njemóhla jedneho dnja wjace wědžeć, kohož směm wobelhać a kohož nic! — A docyla: jako křescanka chcu wěrna býć!“

„Na mje dla! — Snano tola mojemu wobchodej ničo nješkodzi, hdyž mam sprawného čłowjeka kaž Was! — A nětk dajće mi telefon, zo móžu skónčnje z knjezom Wićazom porěčeć. Wón dawno čaka!“

„Prošu, knjez direktoro!“ La.

Radwor. Cyrkwinska serbska młodźina předstaji pod nawjedowanjom Pawoła Kmječa-Chróšćanskeho na jara dostojne wašnje dźiwadlo „Krabat“, kotrež bě Radworski wosadny farar Józef Nowak spisał. Někotři ewangelscy Serbja su tutu hru z wulkej zahoritósću widželi. Škoda, zo z časom wo tym njezhonichmy.

Wojerecy. Njedzelu, 6. win., běše wurjadny dzeń za Wojerowsku wosadu. Wona smědžeše po 12 lětach swoju wulku cyrkej, z wulkimi woporami zaso natwarjenu, poswjećić. W jutrowniku 1945 běše so tutón rjany a wulki Boží dom do čista wupalil, wěža bu z wulkeho dźěla zničena, zwony so z płomjenjemi rozeškřeču, zo ničo njezwosta. Třecha bě přeč. murje a wjelby hišće stejachu, to bě wšo. Kaž druhđe w měsće, tak tež tu zrudne scěhwki hrubeje wójny. A nětko běše možno, tutón Boží dom poswjećić. Wot Lutheroweho doma sem, cyrkwički w nuzy natwarjeneje, so swje-

dzenski čah před Boží dom hibaše, twarski mištr přepoda kluč durjow biskopej šleskeje cyrkwje, D. Hórnikkej ze Zhorjelca, tutón jón wjednikkej farskeho wosadneho zarjada dale da, a po wuspěwanju kěrluška a po modlitwje so durje wotewrichu. Dolho traješe, prjedy hač bě so wulka, haj jara wulka syła kemšerjow na swoje městno podać móhla, jich jara wjele žaneho městna njenamaka, po stach dyrbjachu ludžo stać, štož njebě žana maličkosć, dokelž swjatočnosť přez dvě hodzinje traješe. Poswjećenje same měješe biskop D. Hórnik, němске přėdowanje sup. Grofa a serbske farar Černik-Wojerowskaj. Cyrkwinski a pozawniski chór cyłu swjatočnosť z mnohimi rjanymi hudźbami wobrubještej a debještej. A najrjeńše bě, zo bě wosada w tak přemožacej ličbje zhromadžena. Bóh chcył dać, zo budže to přeco tak! A zo so cyrkej runje na dźaknej njezděli — žnjowj swjėdžeń — poswjeći, bě z druhej přičinu znutřkneje radosće. Wołtar so w pyše Božich darow najwšėlakorišeho razu, z polow a zahrodow a gospodarstwow, blyšćeše, w přėdowanjomaj so wězo tež na tute Bože dary spominaše. Z jednym słowom: Jara rjana a dostojna swjatočnosť! — Po krótkej přėstawce so w 5 hodž. druhi džel swjėdženskeho porjada započa: Wosadna zhromadźizna, tež derje wopytana a z hudźbu a kěrlušemi dostojnje wuhotowana. Wjednik farskeho zarjada wulku zhromadźiznu wutrobnje powita, wšelacy hosćo swoje zbožopřėca wuprajichu, mjez nimi tež serbski superintendent Mjerwa z Bukec, jara zajimawa rozprawa wosadneho fararja wo twarjenju cyrkwje scėhowaše, a skónčnje mloda wosada nabožnu hru „Zhubjeny syn“ jara žiwje předstaji. Tuž hišće raz: Tutón za Wojerowsku wosadu tak wuznamny dzeń so z Božej pomocu derje poradzi a změje wěšće swoje žohnowanje. — Temu njech su někotre sady z rozprawy wo natwarje a wo stawiznach tuteje cyrkwje přidate: Wona bu natwarjena w dobje, jako bě Luther mlody, mnoho so na nej twarješe a přėtwarješe, prjedy hač běše tajka, kajkuž ju z časa do wójny znajachmy, měješe tež serbski a němski džel, z kotrejuž so posledni pozdžišo zwottorha, tak zo bě serbski prjedawši džel nětko tón, kotryž žadława wójna

zniči a kiž je nětko zaso natwarjeny. To rėka: Cyle dotwarjena cyrkej hišće njeje: Klėtka pobrachuje, byrgle tohorunja, wołtar ma so wudospolnić, tepjenje přėprawić, nowe železne zwony steja deleka při wěži, chcedža je- da-li Bóh, za někak dvě njezděli poswjećić. Zajimawe wobrazy a rysowanki w Lutherowym domje wo prjedawšim stawje cyrkwje žiwje swėdčachu. Wulkich woporow budže hišće trjeba, prjedy hač budže wšitko w tym rjedže, kotryž wosada sebi přėje a my jej. Tola so sluša, zo so z nutřnym džakom na te wopory spomina, kotrež su so hižo činile, kotrež wo wulkej lubosći swėdča a njech so wosebje tam pohódnosćėja, hdžež so jich njeje žadać trjebało. Tak zhonichmy: Cyle dotalne natwarjenje je na 250 tysac hriwnow žadało. K tomu je so darilo: wot wyšnosće NDR 80 tysac hr., wot ew. cyrkwje unije a šleskeje cyrkwje 95 tysac hr., pomocny skůtk je přinošował 10 tysac hr., a zbytk 65 tysac hr. je wosada zwjedla. Za twar třechi su burja darili 168 fm drjewa, a što to rėka, nam hobrska třecha hižo wot wonka pokazuje a tež powěšć, zo je za kryće 60 tysac cyhelow trjeba bylo. K tomu so z wosebitym džakom tež na tysacy jednotliwych darow, wjetšich a mjeńšich, spominaše, pjenježnych a druhich, kotrež su so w běhu lėt wosadže a z wosady za twar přinošowale. Tuž hě zrozumliwe, zo so rozprawjer na kóncu z cylej wutrobu za wšitko džakowaše, wosadnym, mlodym a starym, kotřiž su w mnohich dobrowólnych hodžinach pomhali rozpadanki wotwožować, rjedzić, pyšić, twarcam a wobchodam za naloženu prócu a lubosć. A my druzy móžemy so tutomu džakej jenož wutrobnje přizamknýć. Tu je so zaso zjawnje pokazalo: Cyrkej je žiwa! Njech rjenje natwarjeny Wojerowski Boží dom to dale pokaže!

Drježdžany. Přichodne serbske kemše budu, da-li Bóh, njėdzelu 2. adwenta, 7. hodownika, 15.30 h. w Dresden-Fieschen w cyrkwi swj. Maika (Markuskirche). Přėdować budže f. Wirth-Njeswaćidlski.

Čiśće a naklad: III-4-9. Nowa Doba, čišćėrnja a naklad Domowiny w Budyšinje. Licenca č. 733. Wuchadza jonkroć za mėsac. Rjaduje Konwent serbskich ewangelskich duchownych. — Hlowny zamówtity redaktor: superintendent G. Mjerwa-Bukećanski.